

Στο Δρόμο Για Τις Πανελλαδικές

Η εφημερίδα μας σε συνεργασία με το Φροντιστήριο «ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ» από την Πέμπτη 19/2/2004 και κάθε Πέμπτη θα δημοσιεύει προτεινόμενα θέματα για τις Πανελλαδικές Εξετάσεις με σκοπό να συνδράμει με έγκριτο τρόπο την προετοιμασία των υποψηφίων της Β' και Γ' Λυκείου.

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

A. Να μεταφράσετε τα παρακάτω αποσπάσματα:

Quin, homo inepte, taces, ut consequaris, quod vis? Sed antiquitatem tibi placere dicis, quod honesta et bona et modesta sit. Sic ergo vive, ut viri antiqui, sed sic loquere, ut viri aetatis nostrae; atque id quod a G. Caesare scriptum est, habe semper in memoria et in pectore: “tamquam scopulum, sic fugias verbum insolens atque inauditum”.

Nonnulli sunt in hoc ordine, qui aut ea, quae imminent, non videant, aut ea, quae vident, dissimulant: qui spem Catilinae mollibus sententiis aluerunt coniurationemque nascentem non credendo confirmaverunt; quorum auctoritatem secuti multi, non solum improbi verum etiam imperiti, si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie id factum esse dicerent.

(Μονάδες 40)

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που σας ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ουσιαστικά:

homo: γενική και δοτική πληθυντικού

viri: κλητική ενικού και γενική πληθυντικού

pectore: αιτιατική ενικού και πληθυντικού

ordine: κλητική ενικού και γενική πληθυντικού

spem: δοτική και αφαιρετική ενικού

(Μονάδες 5)

β. Να γράψετε για καθεμιά από τις παρακάτω αντωνυμίες τους τύπους που σας ζητούνται:

quod: αφαιρετική ενικού και ονομαστική πληθυντικού στο γένος που βρίσκεται

nostrae: ονομαστική ενικού και γενική πληθυντικού στο αρσενικό

hoc: αφαιρετική ενικού και αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο

ea: αιτιατική ενικού και γενική πληθυντικού στο θηλυκό

(Μονάδες 5)

γ. **modesta, mollibus:** να γράψετε τα παραθετικά των επιθέτων στην πτώση και το γένος που βρίσκονται, τα επιρρήματα που προκύπτουν από τα επίθετα και τα αντίστοιχα παραθετικά τους

(Μονάδες 5)

2.α. Να γράψετε τους τύπους που σας ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:

loquere: να γράψετε όλους τους τύπους της προστακτικής και του γερουνδίου

nascentem: να γράψετε τις μετοχές και τα απαρέμφατα όλων των χρόνων λαμβάνοντας υπόψη το υποκείμενο

(Μονάδες 5)

β. Να γράψετε για καθένα από τα παρακάτω ρήματα τους τύπους που σας ζητούνται:

sit: το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής σε όλους τους χρόνους

scriptum est: το γ' ενικό και το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής στους συντελεσμένους χρόνους στη φωνή που βρίσκεται

fugias: το γ' πληθυντικό της υποτακτικής σε όλους τους χρόνους στη φωνή που βρίσκεται

aluerunt: το β' ενικό της οριστικής σε όλους τους χρόνους στη φωνή που βρίσκεται

animadvertissem: τους τύπους της υποτακτικής στο ίδιο πρόσωπο στην άλλη φωνή

(Μονάδες 10)

3.α. “Quin, homo inepte, taces,”: να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση της πρότασης.

(Μονάδες 6)

β. “tamquam scopulum”: να αναλυθεί η βραχυλογική έκφραση της παραβολής στην αντίστοιχη παραβολική πρόταση λαμβάνοντας υπόψη το χρόνο του ρήματος της κύριας πρότασης.

(Μονάδες 9)

4.α. nascentem, secuti: να αναγνωριστούν συντακτικά οι μετοχές και να αναλυθούν στις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις.

(Μονάδες 8)

β. “si in hunc animadvertissem, quorum ... id factum esse dicerent”: να αναγνωριστεί ο υποθετικός λόγος και να μετατραπεί ώστε να δηλώνει υπόθεση δυνατή ή πιθανή.

(Μονάδες 7)

Α Π Α Ν Τ Η Σ Ε Ι Σ

Α . Μ ε τ ά φ ρ α σ η

Ανόητε άνθρωπε, γιατί δε σωπαίνεις, για να πετύχεις αυτό που θες; Λες όμως πως σου αρέσουν τα παλιά χρόνια (η αρχαιότητα), γιατί είναι τιμημένα και καλά και σεμνά. Έτσι λοιπόν να ζεις όπως οι παλιοί, αλλά έτσι να μιλάς όπως οι σύγχρονοί μας. Και να έχεις πάντα στη μνήμη σου και την καρδιά σου αυτό που έγραψε ο Γάιος (Ιούλιος) Καίσαρας: «Σαν το σκόπελο απόφευγε τη λέξη (το λόγο) την ασυνήθιστη και την πρωτάκουστη».

Υπάρχουν μερικοί σε αυτήν τη Σύγκλητο, που είτε δε βλέπουν την απειλή που πλησιάζει, είτε κλείνουν τα μάτια σε αυτά που βλέπουν. Αυτοί εξέθρεψαν τις ελπίδες του Κατιλίνα με τις επιεικείς τους αποφάσεις κι ενίσχυσαν τη συνωμοσία που ήταν στα σπάργανά της με το να μην πιστεύουν στην ύπαρξή της. Ενεργώντας κάτω από την επιρροή αυτών πολλοί (άλλοι), όχι μόνον αχρείοι αλλά και άπειροι, αν τον είχα τιμωρήσει, θα έλεγαν πως ενέργησα σκληρά και τυραννικά.

Β. Παρατηρήσεις

1.α. **hominum – hominibus**

vir – virorum

pectus – pectora

ordo – ordinum

spei – spe

β. **quo – quae**

noster – nostrorum

hoc – haec

eam – earum

γ.

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
modesta	modestior	modestissima
mollibus	mollioribus	mollissimis
modeste	modestius	modestissime
molliter	mollius	mollissime

2.α.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
-	-
loquere	loquitor
-	loquitor
-	-
loquimini	-
-	loquuntor

Γερούνδιο: **loquendi – loquendo – loquendum - loquendo**

ΜΕΤΟΧΕΣ		
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ
nascentem	nascituram	natam

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΑ			
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝ.	Σ. ΜΕΛΛΟΝ.
nasci	nascituram esse	natam esse	natam fore

β.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	sis	---	fugiant
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	esses	---	fugerent
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	futura sis	---	fugituri sint
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	fueris	scriptum est scripta sunt	fugerint
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	fuisses	scriptum erat scripta erant	fugissent
Σ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	---	scriptum erit scripta erunt	---

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	alis	animadvertar
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	alebas	animadverterer
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	ales	---
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	aluisti	animadversus sim
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	alueras	animadversus essem
Σ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	alueris	---

3.α. Ευθεία ερώτηση, μερικής άγνοιας γιατί η ερώτηση αφορά μέρος μόνο του περιεχομένου της πρότασης. Εισάγεται με το ερωτηματικό επίρρημα **“quin”** γιατί είναι **αρνητική** και εκφέρεται με οριστική **“taces”** για να δηλώσει το πραγματικό.

β. **“tamquam verbum scopulus sit”** δευτερεύουσα υποθετική παραβολική πρόταση που προϋδεάζεται από το **“sic”** της κύριας πρότασης. Λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης με α' όρο την κύρια πρόταση **“sic fugias ... inauditum”**. Εισάγεται με τον σύνδεσμο **“tamquam”** και εκφέρεται με υποτακτική γιατί η σύγκριση αφορά μια πράξη ή κατάσταση υποθετική, χρόνου ενεστώτα **“sit”** γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου **“fugias”** και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

4.α. nascentem: επιθετική μετοχή συνημμένη στο αντικείμενο του ρήματος **“confirmaverunt”** **“coniurationem”**, χρόνου ενεστώτα, δηλώνει το σύγχρονο. Θα αναλυθεί σε δευτερεύουσα επιθετική αναφορική προσδιοριστική πρόταση με οριστική παρατατικού γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου **“confirmaverunt”** : **“coniurationem ... quae nascebatur ...”**

secuti: αιτιολογική μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο **“multi”**, δηλώνει αντικειμενική αιτιολογία, χρόνου παρακειμένου και δηλώνει το προτερόχρονο. Θα αναλυθεί σε δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση με οριστική υπερσυντελική γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου **“dicerent”** και δηλώνει αντικειμενική αιτιολογία: **“multi ... quoniam secuti erant...”**

β. “si in hunc animadvertissem” δευτερεύουσα υποθετική πρόταση, εισάγεται με τον υποθετικό σύνδεσμο **“si”** γιατί είναι καταφατική και εκφέρεται με υποτακτική υπερσυντελικού **“animadvertissem”**. Η απόδοση βρίσκεται στην κύρια πρόταση **“quorum ... dicerent”**, σε υποτακτική παρατατικού. Ο υποθετικός λόγος δηλώνει το αντίθετο του πραγματικού (απραγματοποίητο) που η υπόθεση αναφέρεται στο παρελθόν και η απόδοση στο παρόν (β' είδος).

Για να δηλώνει ο υποθετικός λόγος υπόθεση δυνατή ή πιθανή θα πρέπει και η υπόθεση και η απόδοση να εκφέρονται με υποτακτική ενεστώτα. Η μετατροπή λοιπόν θα γίνει ως εξής:

“si in hunc animadvertam, quorum ... id factum esse dicant”

Επιμέλεια: Χατζιωαννίδου Ντίνα, Πετρομελίδης Βασίλης